

Helena Zelenková



LISTY PRO CYRANA

Galerie Jiřího Trnky
Plzeň, 22. 3. – 16. 4. 2023

Autodidaktická tvorba informovaná a usměrňovaná školením u profesionálních malířů se vedle mnohdy vysokého stupně malířské kultury obecně vyznačuje určitou otevřeností a osobitostí výtvarné kreativity, umožňující autorovi bezprostředně spojovat různé oblasti uměleckého jazyka – expresivní gesto s literárním poselstvím, informelní struktury se symbolickými narativy, figurativní prvky s ezoterickou poetikou apod.

Tak je tomu také v tvorbě Heleny Zelenkové, která nejméně po dvě desetiletí rozvíjí v převládající části své tvorby výrazovou malbu založenou na expresivním gestu a informelních strukturách, což je malířské pojetí, které neurčuje žádné konkrétní obsahy. Expresivní malba je v řadě obrazů Heleny Zelenkové působivá, syrově autentická a malířsky zvládnutá, složitější postupy vymývání a vrstvení barvy vedou k živé malířské struktuře, která je jakýmsi projekčním plátnem mnohознаčných pocitů a nálad. Autorka však do těchto psychicky aktivních výrazových struktur vkládá literární a symbolické odkazy, jejichž prostřednictvím sděluje poeticko-symbolickou formou své myšlenky, emoce, šťastné i bolestné životní zkušenosti, zážitky a podněty. V tomto „jiném“, neregulovaném, snad naivním, ale právě tím i bezprostředním a živelném nakládání s jazykem umění a „médiem obrazu“ spočívá přitažlivost, pochopitelnost a lidskost těchto děl. Spojení expresivních gest a živých malířských struktur se symbolickými a metaforickými kulturními obsahy poskytuje autorce možnost projektovat každodenní i mimořádné osobní zážitky a životní peripetie do určitých nadosobních vzorců, které jsou obvykle přítomné v obecném kulturním povědomí, a proto většinou i bezprostředně přístupné poučeným divákům. Současné výstavě dává toto pojetí promyšlený rámec; je členěna do pěti oddílů, kterým odpovídá pět listů poeticky formulovaných v několika verších samotnou autorkou: List první: O osudu; List druhý: Vzpomínky; List třetí: O ztrátě; List čtvrtý: O lásce; List pátý: O usmíření.

Obrazová výpověď se prolíná s výpovědí literární. Uprímnost, srozumitelnost, ale současně i spodní tón opravdového vnitřního prožitku a inspirované obrazové představy – v tomto případě doprovázené i literárním vyznáním – činí z tvorby Heleny Zelenkové právoplatnou uměleckou výpověď.

*Petr Jindra,
kurátor sbírek a výstav Západočeské galerie v Plzni*

Stojím u okna a dívám se ven. Vnímám utěšený pohled na část parku. Pěkný obrázek, stál by za zachycení na plátno. A jsem tak první větou u tvorby, u možnosti realizovat viděné (stromy, pěšiny), nebo k viděnému přidat pocit ze zážitku. Další možnost, zůstat jen u zážitku a přetvořit jej ve vlastní vstup do obrazu. Mohu pokračovat dále. Mám k dispozici všechny popsané možnosti a bude to jen nitro malíře, které bude malovat, předávat objevené v sobě. V tomto případě někdy kumštýř zaváhá, odhalím sama sebe příliš? Porozumí mi diváci, tedy konzumenti umění? Toto riziko je tady vždy. Ti zvláště citliví umělci a dnes představující se Helena Zelenková k nim beze sporu patří, podstupují často tento vnitřní spor. Ale kladný výsledek za to stojí. To je to, co nám otevírá nový svět, co nás obohatí, co nám umělec předává ze svého příběhu. Jsou to i příběhy zde vystavující Heleny Zelenkové.

V provizorním ateliéru v suterénu domu a v prostoru bytu, který jí poskytla matka a je jí za to Helena velice vděčná, jsem se seznamovala s historií každého obrazu. S Helenou se znám od roku 2007 a přátelské rozmluvy již dávno nevedeme jen o vernisážích a obrazech, ale i o životě, možnostech a mezích umělecké tvorby či aktuálnosti a potřebě spojení textů s výtvarným vyjádřením... Je škoda, že divákovi se předkládá až konec tvůrčího pochodu ve formě básně nebo díla, přichází o zajímavý proces. Dozvěděl by se totiž o cestě umělce, o jeho jistotách i nejistotách, o hledání způsobu realizace myšlenky, kdy opouští plátno s pocitem, že je tam vše, co chtěl říci, nebo že se bude dál prát o nejlepší vyjádření hlasu, který v sobě cítí.

Expozici rozdělila do pěti částí. Každý úsek uvádí vlastní báseň: List pro Cyrana. Spojuje tak slovo s obrazem. Toto spojení podporuje i zpřístupňuje výpověď vystavených souborů O osudu, Vzpomínky, O ztrátě, O lásce a poslední list O usmíření. Měla jsem tu možnost od jara 2022, kdy výstava vznikala, sledovat jak Helena od myšlenek Václava Havla či Jana Palacha, dospěla k Cyranovi de Bergerac Edmonda Rostanda, kde nabyly všechny obrazy jakéhosi smyslu a významového završení. Autorka by ráda svými obrazy a texty sdělila – napsala List, i když pouze fiktivnímu literárnímu hrdinovi Cyranovi, jak hluboce a s pokorou vnímá i v současnosti jeho odkaz. Je to Cyrano, který bojuje za pravdu, prochází strastmi Lásky, kterou mu zachovávají i jeho Vzpomínky, přes Ztráty naplňuje svůj Osud, aby ho větou „žil jsem s čistým štítem“ naplnil a došel ke Smíření.

Přeji vám, vážení návštěvníci, abyste si, stejně jako já, odnesli z výstavy Heleny Zelenkové vstoupení do času vzpomínek, lásky i usmíření.

Květa Monhartová, malířka

LIST PRVNÍ

O OSUDU

Pravda - ještě ji vidíme

Láska - viděli jsme ji včera

Lež - je všude kolem nás

Nenávist - udržet si ji v odstupu

Uléhám a v černé noci - vše je jak má být -

Kruh se uzavřel.



Střechy, 62 × 42 cm,
kombinovaná technika, 2002

Runa PERUN, 155 × 145 cm, akryl, plátno 2021



LIST DRUHÝ

VZPOMÍNKY

Stojím na břehu řeky

Přede mnou její záhyby ...



Otava u Hydčic I,
30 × 30 cm, akryl,
plátno, 2023

Kunětická hora (rodný statek), 100 × 100 cm, akryl, plátno, 2013



LIST TŘETÍ

O ZTRÁTĚ

(ROZHOVOR S JANEM PALACHEM)

Ty jsi se zastavil

Ty jsi NÁS zastavil

POJĎME SE ZASTAVIT

___TICHO___ A ___ODVAHA___

Žena, krajina po válce, 42 × 60 cm, kombinovaná technika, 2002



Ztráta, 120 × 95 cm, olej, akryl, sololit, 2022



LIST ČTVRTÝ

O LÁSCE

DĚKUJI.

ZA TVOJI KRÁSU,

DĚKUJI BOHU ZA KRÁSU SVĚTA

Cyrano, 80 × 110 cm, akryl, plátno, 2023



Láska, 110 × 80 cm, akryl, plátno, 2023



LIST PÁTÝ

O USMÍŘENÍ

Když nemohu v noci spát,
dívám se na měsíc.

Ráno najdu zelenou ratolest,
jak leží na žlutém písku.

JE RÁNO
NOVÝ ZAČÁTEK.



Ratolest smíření 70 × 30 cm, akryl, plátno, 2023

Trny, 100 × 80 cm, olej, plátno, 2010



Helena Zelenková, roz. Zábranská

Narozena 13. 5. 1977 v Plzni

Vzdělání:

1994–1995 – studium kresby v ateliéru Lumíra Topinky

1996–2000 – kurzy figurální kresby

u ak. mal. Borise Jirků na UMPRUM v Praze

a studium kresby a malířství u prof. Jany Leischnerové –
Výtvarná škola V. Hollara

2000–2003 – studium malířství na Ped. fakultě

u ak. mal. Milana Hese a u ak. mal. Naděždy Škardové

2000 – Právnická fakulta UK v Praze, obor Právo (titul Mgr.)

2001 – Právnická fakulta UK v Praze, rigorózní zkouška,
obor Právo k nehmotným statkům a právo autorské (titul JUDr.)

2003 – Fakulta pedagogická ZČU v Plzni,
obor Manažerství výtvarné kultury (titul Bc.)

od 2006 – advokát

od 2007 – Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara ZČU v Plzni,
odborný asistent

2011 – Institut průmyslově právní výchovy v Praze,

od 2014 – patentový zástupce

Členství:

2006 – Česká advokátní komora

2008 – Unie výtvarných umělců Plzeň

2014 – Komora patentových zástupců ČR

Obor umělecké činnosti:

kresba, malba

autorské a průmyslové právo

Výstavy – výběr:

– samostatné

Promlouvání, Galerie Atrium, Plzeň, 2003

Proměny, Městské muzeum a galerie, Nepomuk, 2004

Krajina, kterou mám ráda, Galerie U svaté Anny, Plzeň, 2005,

Intermezzo, 2. patro plzeňské radnice, Plzeň, 2009

Zrcadlení, Galerie bratří Špillarů, Domažlice, 2010

Synergie, (s K. Monhartovou a J. Komorousem) Český rozhlas Plzeň, 2015

Rozmlouvání s Fénixem aneb Quadraginta, Galerie Jiřího Trnky Plzeň, 2017

– kolektivní

IX Sommerakademie Plauen, SRN, 2002

členské výstavy UVU Plzeň, 2009, 2010, 2011, 2013, 2016, 2018, 2020, 2023

Barva na ulici, 2009, 2010, 2011, 2013, 2016, 2018, 2021

Plzeňský salón 2016, 2018, 2019, 2022, Nová scéna DJKT, Plzeň





Růže pro Roxanu I, II, 80 × 60 cm, akryl, plátno, 2023

Vydáno u příležitosti výstavy
Helena Zelenková
Listy pro Cyrana
v Galerii Jiřího Trnky v Plzni,
22. 3. - 16. 4. 2023

Fotografie: archiv autorky
Tisk: TCF print s.r.o.

ISBN: 978-80-907773-9-2